

Kertomus sadevesiviemärikaivannon valvontatyöstä Euran Kauttuan Kauttuan ala-asteen (ent. Uusi kansakoulu) kivikautisella asuinpaikalla 5.- 6.11. 1996

Pk 1134 07 Kauttua
x=6779 54-62, y=1562 52-70, z=45-50

Lokakuun lopussa 1996 sain Tuula Heikkurinen-Montellilta pyynnön avustaa arkeologian osaston tutkimus- ja suojeluyksikköä valvomalla sadevesiviemäriin kaivausta Euran Kauttuan ala-asteen pihalla. Paikalla sijaitsee kivikautinen asuinpaikka, joka suurelta osin on jo aikaisemmin tuhoutunut rakennustöissä. Sadevesiviemäriin paikalle asensi Euran kunta.

Kauttuan ala-asteelle rakennettiin laajennusosa vuosina 1994-1996. Ennen rakennustöitä paikalla suoritettiin Museoviraston toimesta koekaivaus (Standberg 1994). Tutkimusten jälkeen muinaisjäänös siirrettiin II lk:n muinaisjäänöksestä III lk:aan. Viemärikaivauksen valvontatyö katsottiin kuitenkin tarpeelliseksi, koska sadevesiviemäriä kaivettiin osittain ennen koskemattomaan osaan pihaa.

Viemäriin kaivaus suoritettiin 5. - 6. 11. Sää oli koko ajan sateinen ja sumuinen, mikä jossain määrin vaikeutti havainnointia. Viemäriin aukaistiin kaivinkoneella n. metrin levyisellä kauhalla ja pääsääntöisesti kaivettiin niin syväälle, että puhdas, vaalea hiekka saatiin näkyviin. Tarkastuksen jälkeen linjat suljettiin: itse putkitus ja kaivojen asennus tehtiin samoihin kaivantoihin myöhemmin, mutta huomattavasti syvemmälle, yli 2 metrin syvyyteen. Linjan kaivaus aloitettiin koulun lounaispuolelta, Harjutien varressa sijaitsevan jo olemassaolevan sadevesikaivon luota. Tästä edettiin koulun lounaisnurkalle ja kierrettiin nk. asunto-osan eteläpuolitse koulurakennuksen itäisivustalle. Koulun lounaisnurkalta edettiin lisäksi asuntopihan lävitse liikuntasaliosan edustalle ja länsipäätyyn. (Ks. kartta)

Viemäriin osui useita liesikiveyksiä tai kiveysten osia. Havaitut kiveykset ja niiden sijainti on merkitty oheiseen karttaan. Kaikki liedet olivat rakenteeltaan samankaltaisia: ensimmäisenä tuli esille likamaaläikkä, jonka alta paljastui vankka kiveys. Päälimmäiset kivet olivat ehjiä, mutta alempana olevat kivet olivat palaneet ja osin hajonneet kappaleiksi. Kivien ympärillä oli palanutta maata ja hiiltä, mutta vahvin noki- ja likamaakerros sijaitsi kiveyksen alla. Liesien koko vaihteli halkaisijan ollessa 50 - 150 cm, syvyys 30 - 40 cm. Suurimmasta havaitusta liedestä viemärikaivanto lohkasi vain puolet. Liesikiveysten lisäksi havaittiin muutamia pienempiä rakennelmia, mahdollisesti tulensäilytyskuoppia. Nämä olivat pienialaisia kiveyksiä, halkaisijaltaan 20 - 30 cm. Lähes palamattomalta näyttävän kiveyksen alla oli 25-30 cm paksu nokikerros.

Kaivaustilanteessa kaivinkone nosti mahdollisuuksien mukaan koko kiveyksen kerralla kaivannon reunalle, jossa se käytiin läpi kaivauslastalla. Yhdestäkään liesikiveyksestä ei tehty löytöjä. Muutamia kvartsiitti-iskoksia sen sijaan löytyi koulun asuntopihan läpi vedetystä linjasta (kohde merkitty karttaan): iskokset löytyivät likamaaläikästä, jonka päällä tai vierellä oli hiekkakivilaakoja. Iskoksia ei kuitenkaan talletettu. Yhtenäistä kulttuurikerrosta kaivannon reunoilla ei havaittu, ainoastaan kulttuuri- ja likamaaläikkiä siellä täällä.

Maaperä alueella on pintamaan alla soraa ja sen alla hienoa hiekkaa. Koulun rakennustöiden aikana pihaa on toisin paikoin tasoitettu täyttömaalla. Osaa pihasta

peittää nykyään asfaltti, osa on sepelipeitteinen. Asunto-osan etelä- ja länsipuolinen piha on lunnontilassa. Viemäriinjaa kaivettaessa voitiin selvästi havaita, että koulun vanhan osan rakennustöiden yhteydessä on muinaisjäänöksestä tuhoutunut vain rakennuksen alle jäänyt osa sekä n. 2 - 3 m levyinen alue koulun ulkoseinien ympäriltä. Koulun etelä- ja itäseinustalle kaivetuissa viemäriinjoissa maa näytti suurelta osalta koskemattomalta, vaikka linja paikoin kaivettiin vain n. 3,5 - 4 m päähän seinästä. Sen sijaan liikuntasaliosan ympäristö oli täysin tuhoutunut. Koulun eteläpuolisella pihalla, joka on suurelta osalta lunnontilassa, muinaisjäänöstä saattaa vielä olla jäljellä.

Porissa 14.1.1997

Leena Koivisto

Eura, Kauttua, Kauttuan ala-aste

ent. Kauttuan uusi kansakoulu

Mj.rek.nro 050 1 0022

Kunta: Eura

Kylä: Kauttua

Tila: Koulu 2:62

Kohde: Kauttuan ala-aste

Maanomistaja: Euran kunta, os. PI 22, 27511 Eura

Kiinteistötunnus: 050-406-0002-0062

Peruskartta: 1134 07 Helsinki 1985

Koordinaatit: x=6779 54-62

y=562 52-70

z= 45-50

Aikaisemmat tutkimukset: Inv. A-L Hirviluoto 1959

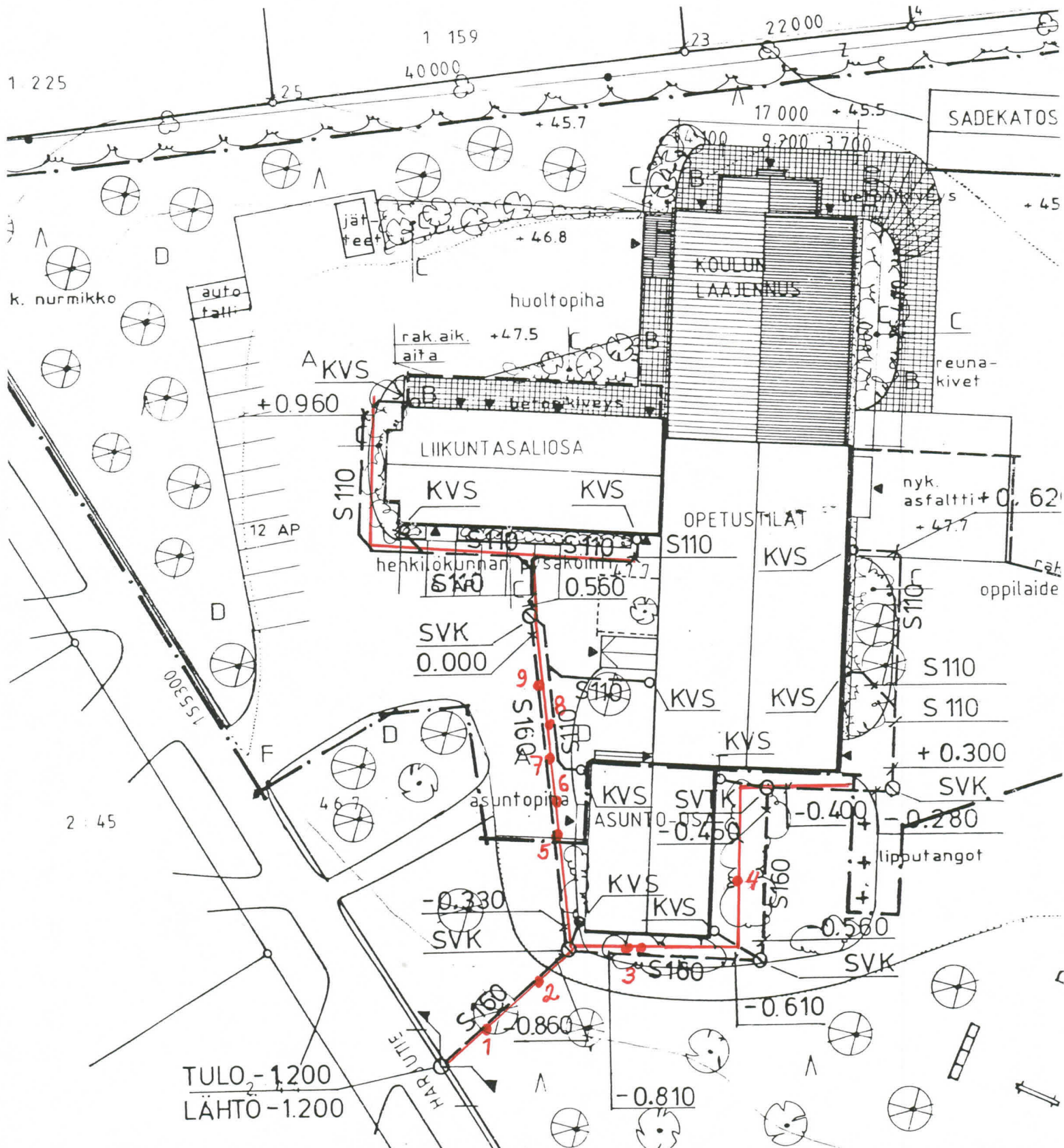
Koekaiv. N. Strandberg 1994

Aikaisemmat löydöt: KM 12942, KM 13038, KM 13780: 1-10, KM 14168: 1-2,
KM 14810: 1-5, KM 14882: 1-10, KM 14976, KM 15695: 1-8,
KM 16157, KM 16257, KM 16813, KM 28309: 1-391

Eura, Kauttua, Kauttuan ala-aste

Mk 1:500

Kaivettu viemäri linja merkitty punaisella.
Numeroidut kohdat kiveyksiä, joista selostus liitteessä 2.

Karttaan liittyvät selitykset:

1. N. 50 cm nykyisen maanpinnan alapuolella liesikiveys, jonka halkaisija n. 50 cm. Palaneiden kivien alapuolella vahva nokimaakerros ja runsaasti hiiltä. Koko lieden syvyys n. 25 - 30 cm.
2. N. 50 cm nykyisen maanpinnan alapuolella edellistä pienempi kiveys, halkaisija n. 30 cm. Kiveyksen seassa ja alapuolella runsaasti hiiltä ja nokea.
3. N. 40 cm syvyydessä kaksi liesikivystä vain noin metrin etäisyydellä toisistaan. Palaneiden kivien alla nokimaata ja runsaasti hiiltä.
4. Pieni liesikiveys, rakenne kuten edellä.
5. Likamaaläikkä, josta löydettiin neljä kivi-iskosta. Samassa likamaaläikässä oli useita osittain palaneita hiekkakivilaakoja.
6. N. 50 cm maanpinnan alapuolella liesikiveys, jonka halkaisija oli n. 45 - 50 cm.
7. 45 - 50 cm syvyydessä isokokoinen liesikiveys, halkaisijaltaan lähes metri. Isompien kivien kerroksen alla runsaasti palanutta kiveä, niiden alla nokimaata ja hiiliä. Lieden syvyys n. 40 cm.
8. Pieni kiveys, halkaisijaltaan 25 - 30 cm. Kivikerroksen alla paksu nokikerros (10-20 cm). Mahdollisesti tulensäilytyskuoppa. Kiveys sijaitsi vain noin 25 - 30 cm nykyisen maanpinnan alapuolella.
9. Iso liesikiveys, josta puolet jäi viemärikaivannon profilliin. Halkaisija noin 150 cm. Rakenne kuten edellisissäkin. Liesi sijaitsi n. 25 - 30 cm nykyisen maanpinnan alapuolella.

Eura, Kauttua, Kauttuan ala-aste

Peruskarttaote 1134 07 Kauttua (Helsinki 1985)

